

Такриз

**ба автореферати диссертатсияи Данаева Камола Холматовна дар мавзун
“Таъсири ҷаҳонишавӣ ба равандҳои иҷтимоӣ-фарҳангии ҷомеаи
Тоҷикистон дар шароити муосир” барои дарёфти дараҷаи илмии номзади
илмҳои фалсафа аз рӯи ихтисоси 09.00.11-фалсафаи иҷтимоӣ**

Мубрамият ва зарурати баргузори таҳқиқот бо он асоснок карда мешавад, ки дар ибтидои асри XXI инсоният тағйироти оламшумулро дар фазои иҷтимоӣ-фарҳангӣ аз сар мегузаронад, ки аз афзоиши равандҳои ба самти умумиятёбӣ равонашуда иборат аст. Аз як тараф, дар ҷомеаи муосир, шумораи тарафдорони падидаҳои муттаҳидшавӣ-ҳамгирӣ васеъ шуда истодааст, аз тарафи дигар, афзоиши вобастагии рӯзафзунӣ иқтисодӣ дар сатҳи иҷтимоӣ-фарҳангӣ афзоиши эҳсосоти манфиро бе истисно дар тамоми соҳаҳои ҳаёти ҷамъиятӣ ба вучуд меорад, яъне ҷаҳонишавӣ дар худ равандҳои гуногунро ҷамъбаст намудааст.

Бинобар ин, таҳқиқи илмии мушкилоти ҳифзи фазои иҷтимоӣ-фарҳангӣ дар шароити таъсири ҷаҳонишавӣ, хусусан барои Ҷумҳурии Тоҷикистон саривақтӣ мебошад. Зеро, Тоҷикистон, ки роҳи бунёди давлати миллӣ, демократӣ, дунявӣ, ҳуқуқбунёд ва ҷомеаи адолатпарварро интихоб кардааст, равандҳои ҷаҳонишавӣ ба соҳаҳои ҳаёти ҷамъиятӣ бетаъсир намеронанд. Аз ҷумла, таъсири ҷаҳонишавӣ дар соҳаҳои иҷтимоӣ-фарҳангии кишвар, дар натиҷаи фишори фарҳангии глобалии муосир ба назар мерасанд, ки бо воситаҳои шабакаҳои интернетӣ ва дигар технологияҳои иртиботӣ паҳн карда шуда истодаанд. Бо назардошти ин таҳдиду хатарҳо зарурати ба вучуд овардани нигоҳдоштани фазои ягонаи иҷтимоӣ-фарҳангӣ, мубрамияти шуури миллӣ, худшиносӣ ва ғайра меафзояд.

Сарчашмаҳо ва адабиёти илмии мавриди омӯзиш, таҳлил ва муқоиса қароргирифта ба қори таҳқиқотӣ иртибот доранд. Мақсади таҳқиқот - ин таҳлил ва муайян кардани хусусиятҳои тадриҷии ҷаҳонишавии иҷтимоиву фарҳангӣ дар ҳаёти маънавӣ ва моддӣ ҷомеаи Тоҷикистон ва дар ин замина таҳия намудани намунаи рушди иҷтимоиву фарҳангии он ба ҳисоб рафта, вазифаҳои дар доираи мақсад мушаххасшуда, дар тартиби гузориш якдигарро тақвият ва низомнокиро таъмин менамоянд.

Асосҳои методологии таҳқиқотро усулҳои иҷтимоӣ-фалсафии маърифат (диалектикӣ, таърихӣ-мантикӣ, системавӣ-таҳлилӣ) ташкил медиҳанд. Барои ноил шудан ба ин ҳадаф дар таҳқиқот усулҳои иҷтимоӣ-фарҳангӣ, сохторӣ ва қорбӯдӣ васеъ истифода шуданд. Методи таҳлил ва таҷзия имкон дод, ки таърифҳои гуногуни ҷаҳонишавӣ мавриди омӯзиш қарор гирифта, хусусиятҳои бевоситаи онҳо нишон дода шаванд. Усули муқоисавӣ барои омӯзиши назарияҳои ҷаҳонишавӣ ба мақеъ истифода бурда шудааст. Таҳлили системавӣ ва сохторӣ қорбурд барои омӯзиши унсурҳои таркибии раванди ҷаҳонишавӣ мусоидат намуда, ба воситаи он

таркиби ҷаҳонишавии иҷтимоӣ-фарҳангӣ ва тағйирёбии мундариҷаи фазои иҷтимоиву фарҳангии ҷомеаи Тоҷикистон муайян карда шудааст. Бо ёрии методи диалектикӣ раванди ҷаҳонишавӣ дар қаринаи раванди инкишофи эволюсионии инсоният баррасӣ гардидааст. Инчунин, дар раванди таҳқиқоти мазкур муаллиф ба назарияҳои классикӣ ва назарияҳои замони муосир таъя намуда, қонуниятҳои рушду инкишофи фазои иҷтимоӣ-фарҳангии ҷомеаи тоҷикистонро бо дарназардошти онҳо муайян намудааст.

Манбаъ ва заминаи амалии таҳқиқотро асарҳои олимон, файласуфон, сиёсатшиносони ватанию хориҷӣ, маводи омори давлатӣ ва идоравӣ, фармонҳо ва суханронии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақолаҳои илмӣ ва публитсистии матбуоти даврии Ҷумҳурии Тоҷикистон ташкил доданд.

Навгони илмии диссертатсия ба таври дақиқи дар чунин бандҳо нишон дода шудааст: дидгоҳҳои асосии назариявӣ ва методологӣ оид ба омӯзиши ҷаҳонишавӣ, ки заминаи муосири назариявии онро ташкил медиҳанд, таҳлил ва баррасӣ гардида, дар заминаи онҳо моҳият, хусусият ва инчунин омилҳои зуҳури раванди ҷаҳонишавӣ нишон дода шуданд; шароит ва омилҳои ташаккули муҳити иҷтимоию фарҳангӣ вобаста ба равандҳои ҷаҳонишавӣ, ки дар ибтидои асри XXI ба як падидаи умумисайёравӣ табдил ёфтааст, таҳқиқ шуда, асоснок гардид, ки ҳамгироии байналмилалӣ соҳаҳои иҷтимоию фарҳангии ҳастии инсон омилӣ бунёдии ҷаҳонишавии фазои олам мебошад; моҳият ва вижагии ҷаҳонишавии иҷтимоӣ-фарҳангӣ тавсиф шуда, хусусиятҳои иҷтимоӣ-фарҳангии инкишофи ҷомеаи Тоҷикистон дар давраи ҷаҳонишавӣ муайян гардиданд; дараҷаи таъсири ҷаҳонишавӣ ба тағйирёбии майлони арзишии ҷомеаи Тоҷикистон таҳқиқ гардида, хусусияти таъсири ҷаҳонишавии иҷтимоиву фарҳангӣ ба тағйироти ҳаёти маънавии ҷомеаи Тоҷикистон баррасӣ гардид ва чузъҳои сохтори зарфияти иҷтимоию ҳамгироии фарҳанги тоҷик дар шароити ҷаҳонишавӣ муайян шуда, имконияти инкишофи минъбадаи иҷтимоӣ-фарҳангии ҷомеаи Тоҷикистон дар даврони ҷаҳонишавӣ арзёбӣ гардид.

Дар хулоса натиҷаҳои асосии илмии таҳқиқоти диссертатсионӣ ва тавсияҳо доир ба истифодаи амалии натиҷаҳо ҷамъбаст карда шудаанд.

Ба ақидаи мо дар диссертатсияи тақризшаванда дар баробари натиҷаҳои мусбат баъзе камбудӣҳо ба назар мерасанд, ки қайд намудани онҳоро зарур мешуморем:

1. Дар диссертатсия номи адабиёти илмии истифодашуда ба забони тоҷикӣ баргардонида нашудаанд.

2. Дар матни диссертатсия хатоҳои имлоӣ ва техникӣ ҷой доранд.

Бояд қайд намуд, ки эродҳои мазкур арзиши илмии таҳқиқотро коҳиш намедиҳанд ва характери тавсиявӣ доранд.

Кори диссертатсионии мазкур таҳқиқоти илмии мустақилона анҷомёфта мебошад. Натиҷаҳои назариявӣ амалӣ, хулосаҳо, нуктаҳои асосии ба ҳимоя пешниҳодшаванда ва тавсияҳо оид ба истифодаи

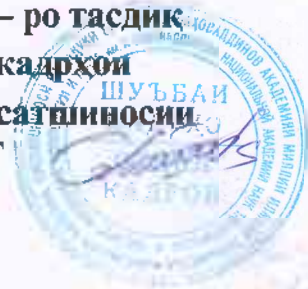
амалии натиҷаҳо дастоварди бевоситаи муаллиф ба ҳисоб мераванд. Корҳои илмӣ нашршуда ва маърузаҳои муаллиф дар конференсияҳои илмӣ-назариявӣ ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ ҷанбаҳои мухталифи мавзӯро инъикос доштаанд.

Диссертатсия ҷавобгӯи талаботи бандҳои 31 ва 33-и “Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ”, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 тасдиқ гардидааст, таҳия карда шудааст, мебошад. Аз ин рӯ, муаллифи кори таҳқиқотӣ Данаева Камола Холматовна барои сазовор доништан ба дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои фалсафа аз рӯйи ихтисоси 09.00.11- фалсафаи иҷтимоӣ, арзанда аст.

**Доктори илмҳои фалсафа,
профессор, сармутахассиси илмӣ
шӯбаи сотсиологияи Институти
фалсафа, ҳуқуқ ва сиёсатшиносӣ
ба номи А. Баҳоваддинови АМИТ**

Қаҳҳоров Ғ. Ғ.

**Имзои профессор Қаҳҳоров Ғ. Ғ. – ро тасдиқ
мекунам: нозири калони шӯбаи кадрҳои
Институти фалсафа, ҳуқуқ ва сиёсатшиносӣ
ба номи А. Баҳоваддинови АМИТ**

Шозедов Х.